

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXVIII. Gratia sufficiens, omnibus de facto collata, necessaria non
est ad salvandam Christi mortem pro salute æterna omnium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

confert, cum poteſt; id etiam ſerio ac ſincere non vult, niſi qui media ad eam de facto conſequendam congrua confert, cum poteſt. Enimvero ſi Moliniſtis liceat ab homine, corporum Medico, arguere ad Deum Medicum animatum; quemadmodum Medicus ille ſerio ac ſincere velle non cenſeretur ſanitatē aegroti, qui medicinam ad eam de facto conſequendam congruam conferre nolle, cum poſſet, ſed ſciens & volens incongruam conferret; ſic Deus ſerio ac ſincere reproborum ſalutem velle non cenſeretur, qui media ad eam de facto conſequendam congrua non conferret, cum poſſet, ſed ſciens & volens incongrua conferret. Moliniſtarum proinde argumentum, vel nihil probat, vel nimis probat, omnibus utique omnino hominibus conferri gratiam congruam ad ſalutem de facto conſequendam. Quod eſt contra fidem.

Tertio, voluntas Dei generalis de ſalute reproborum, non ideo proſus eſt ſterilis, quia ipsis non confert auxilia interna ſupernaturalia, neceſſaria ad ſalutem: multiplex namque eſt differentia donorum, quibus infinita Dei bonitas, generalisſimae ſalutis omnium voluntas ad ſui cognitionem & amorem homines vocat. Nam ut Proſper vel Julianus Pomerius l. 2. de voc. Gent. c. 4. ait: *Quamvis ſpeciali cura Dei populum Iſraeliticum conſtet eſſe electum, omneſque alia nationes ſuas vias ingredi permiſiſſe ſint...* non ita ſe tamen aeterna Creatoris bonitas ab illis hominibus avertit, ut eos ad cognoscendum ſe, atque metuendum, nullis ſignificationibus admoneret. Calum quippe, ac terra, & mare, omniſque creatura, qua videri atque intelligi poteſt, ad hanc praecipue diſpoſita eſt humani generis utilitatem, ut natura rationalis de contemplatione tot ſpecterum, de experimentis tot bonorum, de perceptione tot munerum, ad cultum & dilectionem ſui imbueretur. Auctoris, implente omnia Spiritu Dei, in quo vivimus, movemur & ſumus... Igitur miſericordiae Domini plena eſt terra, qua nullis unquam ſeculis, nullis generationibus defuit... diſpoſitum habens ex incommutabilis aeternitate conſilii, quibus... multiformis gratia ſua inſcrutabiles inveſtigabilesque menſuras, per quaſ dōna ac ſacramenta variaret. Unde Act. 14. Qui in praeteriſſis generationibus dimiſiſſi omnes gentes ingredi vias ſuas... non ſine teſtimonio ſemetipſum reliquit, benefaciens de caelo, dāns pluvias, & tempora fructiſera, implens cibo & laetitia corda veſtra. Quod eſt autem hoc teſtimonium, quod ſemper Domino deſervivit, & nunquam de eius bonitate ac poteſtate contigit, niſi ipſa totius mundi inenarrabilis pulchritudo, & inenarrabilium beneficiorum eius dives & ordinata largitas, per qua humanis cordibus quaedam aeterna legis tabula praebantur, ut in paginis elemoſinarum, ac voluminibus temporum, communis & publica divina Inſtitutionis doctrina legeretur? .... Et tamen maximus numerus hominum, qui vias voluntatis ſuae ambulare permiſſiſſi eſt, non in-

Tom. I.

tellexit, nec ſecutus hanc legem eſt... Quod ergo in Iſrael per conſtitutionem legis, & prophetica eloquia gerebatur, hoc in univerſis nationibus totius creaturae teſtimonia, & bonitatis Dei miracula ſemper egerunt. His Angelorum adde cuſtodiam, miſſumque Dei Filium propter omnium ſalutem, per cuius Paſſionem, ac merita, pro ſalute omnium inſtituta ſunt Sacramenta omnibus expoſita, miſſi ſunt in omnem terram Apoſtoli, eorumque Succeſſores, qui Evangelium omnibus annuntiant, quique pro ſalute omnium laborarent & orarent. Quae certè gratia non eſt parva.

Nec magis ſolida eſt Moliniſtarum obſectio ex 2. Petri 3. *Nolens aliquos perire.* Quia reverà hoc non vult Deus voluntate antecedente; tamenſi certum ſit quoddam voluntate conſequentem velit reprobos perire. Quod attinet ad iſtas, ſimileſque exprobrationes: *Perditio tua Iſrael. Curavimus Babylonem;* &c. earum iuſtitia ſalvatur, licet gratiam ad ſalutem neceſſariam ſua culpa plerique non habeant. Sua quippe & voluntate pereunt, juſtèque omni cura ſupernā deſtituuntur, quia eā ſanari noluerunt.

CAPUT XXVIII.

Gratia ſufficiens, omnibus de facto collata, neceſſaria non eſt ad ſalvandam Chriſti mortem pro ſalute aeterna omnium.

Veritas fidei eſt, Chriſtum eſſe mortuum pro ſalute aeterna omnium, juxta Symbolum fidei quam profitemur: *Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem, deſcendit de caelis. Et incarnatus eſt... crucifixus etiam pro nobis... paſſus & ſepultus eſt.* Siquidem Apoſtolus 2. Cor. 5. *Pro omnibus (inquit) mortuus eſt.* Et 1. Timoth. 2. *Dedit ſemetipſum redemptionem pro omnibus.* Eſt igitur Redemptor, eſt Salvator omnium; haereticaque eſt propoſitio, atque ut talis juſtiffimè per Innocentium X. Alexandram VII. & Clementem XI. damnata, quae dicit, quoddam Chriſtus pro ſalute dumtaxat predeſtinatorum mortuus ſit. Hanc propoſitionem velut impiam, blaſphemam, contumelioſam, divinae pietati derogantem & haereticam cum Eccleſia damnamus, & damnare debent omnes Chriſtiani, ſi velint eſſe Catholici.

Verum-enimvero eſt uno ſenſu vero & reali Chriſtus pro ſalute aeterna omnium hominum, nullo excepto, mortuus ſit, quiſquis diligenter attenderit ad varios modos, quibus hac de re Scriptura, Concilia & SS. Patres loquuntur, videbit neceſſariò diſtinguendos eſſe varios ſenſus, ſecundum quos veritas illa exponenda eſt. Eſt enim ſine dubio ſenſus unus verus & realis, quo Chriſtus pro ſalute aeterna omnium hominum, nullo excepto, mortuus eſt. Eſt etiam alius ſenſus, pariter verus & realis, quo mortuus non eſt pro ſalute aeterna omnium, ſed fidelium & juſti-

N n n 2

ficatorem dumtaxat. Et est rursus alius, quo pro salute aeterna electorum dumtaxat speciali modo mortuus est, ut scilicet ipsos ad salutem aeternam efficaciter perduceret. Ad quos varios sensus quisquis subtiliter attendit, facile videt ex morte Christi pro omnibus non esse consecratum, quod omnes, nullo excepto, per mortem Christi recipiant auxilia, seu media Molinistice sufficientia ad salutem. Cujus oppositum dum Molinista cum Semipelagianis concludunt, à sanctorum Patrum, Conciliique Tridentini sensu recedunt, secundum quem Christus verè pro omnibus mortuus dicitur, etsi non omnes mortis ejus beneficium recipiant; sed ii dumtaxat, quibus meritum Passionis Christi communicatur, prout Tridentinum definit sess. 6. c. 3. Omnes verò mortis ejus beneficium recipiant, si gratiam illam recipiant: utpote quæ ex dictis n. 36. beneficium esset mortis Christi. Et quod (amabo!) medium ad salutem sufficienti recipiunt parvuli, de quibus c. præcedenti, qui sine Baptismo morientes, Baptismi gratiam non recipiunt, quæ sola ipsis sufficit ad salutem? Pro ipsorum tamen salute mortuus est Salvator omnium. Nec hoc salvâ fide negare possunt Molinista.

Audiri hîc meretur Thomas de Lemos, qui in Congregationibus de Auxiliis tam gloriosè, cum tantaque Summorum Pontificum Clementis VIII. & Pauli V. satisfactione adversus Molinistas disputavit. Hic in Panoplia divinæ grat. to. 1. p. 2. tit. 4. de reprob. c. 21. ,, obervandum monet, quod cum quaeritur, an ,, parvuli omnes habeant sufficienti remedium ,, ad salutem, & an Deus velit illis sufficienter ,, remedia ad id conferre, hoc potest in duplici ,, sensu intelligi. Primò de remedio ipso contra ,, peccatum originale instituto, quod Deus voluit ,, ut sufficienti remedium contra peccatum instituere. Secundò, ut intelligatur de applicatione ipsius ,, remedii, & de voluntate quâ Deus voluit tale ,, remedium sufficienti parvulis applicare. Ad ,, propositam igitur quaestionem

Respondet 1.º. ,, loquendo de Baptismo ,, in lege gratiæ, & de aliis remediis in lege naturæ, & scripta, institutis contra peccatum originale, habent parvuli, semperque habuerunt ,, sufficienti remedium contra peccatum institutum. ... ita quod Deus sufficienti ipsis ,, vidit ad salutem.

Respondet 2.º. quod ,, Deus non vult omnibus parvulis dare Baptismum, quantum in se est, ,, in sensu quem Recentiores intendunt, ita ut, ,, quantum est ex parte sua, velit illis conferre ,, Baptismum, & præter Dei voluntatem ex aliarum causarum dispositione impediatur, & non ,, conferatur. Veritas ista probatur ex dictis cap. ,, præced. in quo efficaciter probavimus sensum ,, istum damnari debere: quia rem tanti momenti per accidens omnino, & præter Dei voluntatem dicit evenire: cum S. Augustinus dicat, ,, quod quibusdam parvulis Baptismus Deo non ,, lente non datur. Unde ab omni Theologo est ,, affirmandum, quod ideo multi non recipiunt

Baptismum, quia Deus non vult illis conferre, ut in eis puniat verum peccatum originale, quod habent.

Respondet 3.º. ,, loquendo de applicatione istius remedii, videlicet Baptismi à Deo instituti, & de voluntate Dei, volentis omnibus parvulis tale remedium applicare, non habent omnes parvuli tale remedium sibi sufficienti applicatum. Imò vult Deus absolute & efficaciter, quod illis non applicetur, ad puniendum originale peccatum, quod habent.

Supereft ut ostendamus, ad hoc ut Christus verè dicatur mortuus pro salute omnium, haud esse necesse quod omnibus de facto conferat seu applicet auxilia supernaturalia, ad salutem necessaria & sufficientia. Cujus ratio est, quia veritas ista, Dei Filius pro omnibus gustavit mortem, sic accipi potest, quemadmodum illa, Deus vult omnes homines salvos fieri, inquit Lupus Servatus I. trium qq. q. 3. Atqui ut Deus verè dicatur velle salutem omnium, necesse non est quod eam velit voluntate absoluta, consequente, & efficaci; sed sufficit quod eam velit voluntate verâ, sincerâ, & eatenus beneficâ, quatenus ex infinita misericordia bonitateque sua per Christum pro omnibus instituit, exposuit, & paravit salutis media sufficientia, licet ea non omnibus applicentur. Similiter ergo ut Christus verè dicatur mortuus pro salute omnium, necesse non est quod pro salute omnium mortuus sit voluntate absoluta, consequente & efficaci salvandi omnes; sed sufficit quod eum in finem mortuus fuerit voluntate verâ, sincerâ & eatenus beneficâ, quatenus per meritum mortis suæ pro omnibus instituit, exposuit & paravit media salutis, habentia virtutem salvandi omnes, licet media illa omnibus non applicentur. Nec isto dumtaxat sensu Christus pro omnibus mortuus est, sed & quatenus mortem subiit propter communem hominum causam, per mortemque suam exhibuit satisfactionem pro peccatis totius mundi; denique sufficienti pretium pro omnibus obtulit, animo eos redimendi. Distinguenda est ergo duplex in Christo moriente voluntas, sicut in Deo volente circa salutem hominum. Una generalis & antecedens, correspondens affectui & charitati quam habuit erga omnes homines: istâ voluntate rectè dicitur mortem suam obrulisse pro salute omnium, vi maximæ dilectionis, quam habebat erga omnes homines, quos juxta secundum de proximi dilectione mandatum (cui ut homo subjectus erat) diligere tenebatur, velut proximos suos. Vocatur autem voluntas antecedens, quia in Christo consideratur priusquam consideretur absoluta voluntas quam Christus habuit, spectatis circumstantiis omnibus, spectatâ utique voluntate Patris, absolute volentis aliquibus inferre damnationis pœnam pro peccatis ipsorum. Et ista voluntas à S. Thoma potius velleas dicitur, quam absoluta voluntas: quia per eam non voluit salutem omnium absolute, & attentâ

voluntate illâ Patris; sed eo modo quo pius filius vult fanitatem patris agrotantis, jam jamque morituri, quantum est ex vi dilectionis quâ ipsum diligit, licet absolute nolit ut pater diutius vivat, dum mortem patris videt à Deo absolute decretam. Altera proinde in Christo est voluntas consequens, quâ *Christus nihil absolute voluit* (ait S. Thomas 3. p. q. 21. a. 4. nisi quod scivit Deum velle. Et ideo (inquit) omnis voluntas absoluta Christi, etiam humana, fuit impleta: quia fuit Deo, sive voluntati Dei absolute conformis; & per consequens omnis ejus oratio, ex tali voluntate facta, fuit exaudita. Unde ibidem ad 2. dicit quod Dominus voluntate absolute & efficaci non oravit pro omnibus crucifixoribus, ut scilicet vitam consequerentur æternam; sed pro his solum qui erant predestinati, ut per ipsum vitam consequerentur æternam.

570 Jam videt Lector 1°. ex morte Christi, voluntate antecedente oblatâ pro salute omnium, haud magis consequens esse quod omnibus conferantur & applicentur auxilia seâ media sufficientia ad salutem, quàm ex voluntate antecedente, quâ Deus vult salutem omnium; ideoque verè à Tridentino sess. 6. definitum, quod *etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt; sed ii dumtaxat, quibus meritum Passionis ejus communicatur* per fidem, per baptismum, aliaque Sacramenta, per charitatem, &c.

2°. licet solis electis, seu predestinatis, meritum Passionis ejus non communicetur, sive non applicetur, verum etiam multis non predestinatis, qui ad tempus justificantur, & innumeris aliis, qui licet ad justitiam non perveniant, ad tempus tamen fideles sunt, varisque gratias recipiunt, quarum adminiculo ad tempus benè operantur, vel ad opera bonâ invitantur (omnes quippe gratiæ actuales, quæ in hoc statu naturæ lapsæ conferuntur, conferuntur ex meritis Passionis Christi) solis tamen electis, per meritum Passionis Christi, ex absoluta atque efficaci voluntate Dei salus æterna destinatur, cum ea gratiarum ac beneficiorum serie, quibus à morte æterna certissimè liberantur quicumque liberantur; quorum beneficiorum præcipuum, ac maxime necessarium, est perseverantiæ donum. Quod omnium confessione proprium est prædestinatorum.

3°. Christum, cujus absoluta voluntas paternæ semper conformis extitit, absolutum illud Dei Patris decretum nec precibus, nec morte suâ, simpliciter & absolute mutare voluisse: solis proinde illis absolute & efficaciter voluisse per mortem suam promereri salutem æternam, perseverantiæque donum, quos sibi à Patre datos, & de manu sua à nemine ereptum iri, in Evangelio dicit, ubi & propterea dicit voluntate absolute & efficaci se non orare pro salute æterna reprobatorum: *Non pro mundo rogo; sed pro his quos dedisti mihi*. Joan. 17. Ad quæ verba Dionysius Carthusianus, pro his

(inquit) quos dedisti mihi, hoc est, quos per me salvare disposuisti, atque per gratiam convertere ad me. Quia tui sunt, id est, à te ab æterno dilecti ac predestinati. Et addit, quod sic Christus non oravit, oratione ex deliberatione procedente, id est ex voluntate absoluta & consequente, pro reprobis. Ita etiam Augustinus tr. 100. in Joan. Pro isto mundo non rogas; neque enim quo sit predestinatus ignorat. Et l. 21. de Civit. Dei c. 24. Si Ecclesia de aliquibus ita certa esset, ut qui sint illi etiam nosset, qui licet adhuc in Ecclesia sint constituti, tamen predestinati sunt in ignem æternum ire cum diabolo, tam pro eis, ut salvarentur, non oraret, quàm nec pro ipso. Et concinit S. Thomas, ut supra vidimus. Qui etiam in 3. dist. 17. q. 1. a. 3. ad 4. quæst. dicit, quod Christus voluntate absolute non voluerit omnes salvare, sicut nec Deus. Et ideo dicit Hieronymus, quod Christus exauditus est pro predestinatis; non autem pro non predestinatis. Quia sola oratio Christi exaudita fuit, quæ erat de eo quod Christus absolute voluit. Absolute ergo Christus non voluit per preces ac mortem omnes omninò homines salvari, sed solos illos quos Deus per ipsum salvare absolute voluit, id est predestinatos.

Et hoc est quod Ecclesia significat, dum in sacra Liturgia per sacros Ministros suos sic orat: *Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificasti*. Hoc est etiam quod sibi volunt verba Salvatoris, quibus Ecclesia utitur in consecratione Calicis: *Hic est Calix Sanguinis mei... qui pro vobis & pro multis effundetur*. Non dicit pro omnibus, sed pro multis. Quod profectò verbum Christi Testamentum condentis, Novique Testamenti sui Sacramentum instituentis, ac per illud figuris antiquis veritatem substituendis; in simplici, obvia, naturali, literalique significatione accipiendum est, non in figurali & tropologico, prout accipiunt illi, qui vocem multis accipiunt ut idem sit ac omnibus, non attendentes se hoc pacto infirmare rationes, quibus Catholici hæreticos confutant, voces istas corpus & sanguis figuratiter accipientes, contra rationem, communemque sensum & usum, dictantem, verba novissima amici morientis ad amicos suos, plana esse debere ac perspicua, non obscura & ænigmatica; verba quoque, quibus pater filiis testamento declarat ultimam voluntatem suam, in sensu obvio à Jurisperitis accipi, quem in rigore, non quem in figura significant, talemque ab ipsis præsumi intentionem testatoris. Hinc enim conficitur, vocem multis in sensu proprio & obvio perinde accipiendam, quàm vocem corpus & sanguis; nec Sacramentarios, vocem hanc figuratiter accipientes, de errore convinci posse, si liceat vocem multis figuratiter accipere. At nec hoc licere, manifestum videtur ex hoc quod in nulla Liturgia sic accepta legatur; sed tam in ea, quæ in Mis-

salu nostro legitur, quam in cæteris omnibus, quæ utique sub nomine S. Jacobi, S. Marci, S. Basilii, S. Joannis Chrysostomi & S. Cyrilli circumferuntur, sicut & in Liturgiis Christianorum Indorum ac Mosarabum, in Ambrosiana, in Constitutionibus S. Clementis, in Opere de Sacramentis (inter Opera D. Ambrosii) & in Missa Æthiopum, uniformiter legitur *pro multis*, nullibi *pro omnibus*, uti videre est in l. r. Martenii Benedictini *de antiquis Ecclesie Ritibus* c. 4. art. 8.

Unde Janfenius, Gandavensis Episcopus, verba illa Salvatoris explicans: *Per multos* (inquit) *rectius videntur intelligi electi tantum, pro quibus solis efficaciter sanguis Christi effusus est, intelligendo utique de fine principali istius effusionis, qui est salus æterna.* Aliàs namque Missæ Sacrificium *pro omnibus* offertur fidelibus Christianis, vivis atque defunctis. *Pro omnibus Orthodoxis, atque Catholica & Apostolica fidei cultoribus*, uti quotidie dicimus.

Expositio ista vocis *pro multis*, sive pro solis electis, sive pro omnibus fidelibus, optimè consistit cum eo quod Gregorius Magnus ait Homil. 20. in Evang. quod Christus & ex Judæis quosdam, & multos ex Gentibus redemerit. Consistit etiam cum distinctione, quâ Theologi passim, antiqui ac novissimi, sententiam istam Apostolicam explicant, *Christus pro omnibus mortuus est*: pro omnibus (inquiunt) quoad sufficientiam pretii pro omnibus oblatis ut supra; pro multis, non pro omnibus, quoad efficaciam, seu effectum istius pretii. Ita S. Thomas, tam in Magistrum Sentent. scribens, quam in qq. disput., in Commentario super epistolas Pauli, & in Summa, constanter docens, Christum non esse mortuum efficaciter, sive voluntate absolutâ & efficaciter pro salute æterna reprobatorum, sed prædestinatorum dumtaxat. Nam præter id quod ex ipso supra exhibuimus; in 3. dist. 19. q. 1. a. 1. ad 2. *Quoad sufficientiam* (inquit) *satisfactionis, & meriti, omnia peccata per Christi Passionem deleta sunt; non autem quoad efficientiam.* Et a. 2. in corp. *Postquam diaboli, quâ victos detinet, Christus per Passionem ex toto amovit quoad sufficientiam, licet non quoad efficientiam, nisi in illis qui vim Passionis suscipiunt per fidem, charitatem & Sacramenta.*

In qq. disput. q. 29. de grat. Christi a. 7. ad 4. quo objiciebatur: *Meritum Christi aequaliter se habet ad omnes homines, quantum est de se. Si igitur Christus alicui meruit salutem, omnibus meruit.* Respondet, quod meritum Christi, quantum ad sufficientiam, aequaliter se habet ad omnes; non autem quantum ad efficaciam. *Quod accidit partim ex libero arbitrio, salutis obicem per peccatum ponente; partim ex divina electione, per quam quibusdam misericorditer effectus meritorum Christi confertur; quibusdam verò justo iudicio subtrahitur.* Si non omnibus confertur effectus meritorum Christi; non omnibus ergo gratia sufficiens con-

feritur: utpote quæ effectus est meritorum Christi.

Leçt. 1. in 1. Timoth. 2. *Ipse est propitiatio pro peccatis nostris: pro aliquibus efficaciter; sed pro omnibus sufficienter.* Leçt. 3. in cap. 2. ad Hebr. ad illa verba, *Ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem; pro omnibus potest intelligi, ut sit distributio accommodata pro omnibus prædestinatis; pro istis enim tantum habet efficaciam, seu effectum salutis æternæ.*

3. p. q. 1. a. 1. in corp. *Certum est Christum venisse in hunc mundum... ad deletionem omnium peccatorum... Non quod omnia effectivè deleantur (quod est propter defectum hominum, qui Christo non inhaerent)... sed quia ipse exhibuit quod sufficiens fuit ad omnium peccatorum deletionem.* Sive quia (uti dicit q. 49. a. 2. ad 2.) *præparatur est homini remedium, quo se potest uereri contra hostis impugnationes, ne deducatur in interitum mortis æternæ. Quippe semper (ut ad 3. ait) per Passionem Christi est paratum hominibus remedium se tuendi contra nequitias demonum.* Itaque Christus (ait ibidem a. 1. ad 3.) *in sua Passione nos à peccatis liberavit casualiter, id est, instituendo causam nostram liberationis, ex qua possent quæcumque peccata quandoque remitti... Sicut si Medicus faciat medicinam, ex qua possint quicumque morbi sanari.* Et a. 4. *Quia Passio Christi præcessit ut causa universalis remissionis peccatorum, ut habeat efficaciam, necesse est quod singulis adhibeatur, id est applicetur, ad deletionem peccatorum.* Hoc autem fit per *Baptismum, & penitentiam, & alia Sacramenta, quæ habent virtutem ad id sufficientem ex Passione Christi.* Certum verò est Sacramenta non omnibus applicati.

Tameñ ergo pro salute omnium hominum, & pro deletionem omnium peccatorum, Christus mortuus sit sufficienter; non tamen efficaciter. Quia voluntate absolutâ & efficaci non voluit media ad id necessaria omnibus applicari, nec gratiam ad id necessariam conferri.

Et hoc S. Thomas didicit ab Augustino l. 573. 1. de adulter. conjug. c. 5. dicente: *Omnis qui sanguine Christi redemptus est, homo est; non tamen omnis qui homo est, Christi sanguine redemptus est, quoad efficaciam utique.* Et epist. 169. aliàs 102. ad Evodium: *Non peris unus ex illis, pro quibus mortuus est Christus.*

Quo etiam sensu S. Prosper ad object. 9. Gallor. dicit, quod licet rectissime dicatur *Salvator pro totius mundi redemptione crucifixus, propter veram humane nature susceptionem, & propter communem in primo homine omnium perditionem; potest tamen dici pro his tantum crucifixus, quibus mors ipsius profuit.* Non profuisse autem omnibus docet Tridentinum. Docet & Prosper ipse ad object. 4. ibidem, aiens, non omnes vocari ad gratiam. Quod probat exemplo eorum qui ab hac vita sine Evangelii cognitione transierunt; eorum item, quibus Apostoli... *veniti sunt à Spiritu sancto loqui verbum Dei in Asia & Bithynia; exemplo de-*

nique tot millium parvulorum, qui ab hac vita sine baptismo transferunt. Nec enim (inquit) aliquo modo probantur vocati, quibus nec plantator predicare, nec rigator potuit subvenire. Unde sent. 4. ibidem sic habet: Qui dicit, quod non omnes vocentur ad gratiam, si de his loquitur, quibus Christus annuntians non est, reprehendi non debet. Quia scimus quidem in omnes fines terra Evangelium destinatum; sed non putamus in omnibus terra finibus predicatum. Nec possumus dicere, quod ibi sit gratia vocatio, ubi Mater Ecclesia adhuc nulla est regeneratio. Et ad object. 1. Vincentianam: Quod ad magnitudinem & potentiam pretii, & quod ad unam pertinet causam generis humani, sanguis Christi redemptio est totius mundi. Sed qui hoc seculum sine fide Christi, & sine regenerationis Sacramento petranserunt, redemptionis alieni sunt. Cum itaque propter unam omnium naturam, & unam omnium causam, à Domino in veritate susceptam, recte omnes dicantur redempti; & tamen non omnes à captivitate sint erui; redemptionis proprietates, quoad efficaciam, haud dubie penes illos est, de quibus princeps mundi missus est foras, & jam non vasa diaboli, sed membra sunt Christi. Cujus mors non ita impensa est humano generi, ut ad redemptionem ejus, etiam qui regenerandi non erant, pertinerent. . . . Poculum quippe immortalitatis, quod confectum est de infirmitate nostra, & virtute divina, habet quidem in se ut omnibus proficit; sed si non bibitur, non medetur.

Eodem rursus sensu S. Prudentius, Trecentis Episcopus, in Bibliotheca Hispana veteri (anno 1696. jussu & expensis Eminentissimi D. Cardinalis Aguirii Romæ impressa) to. 1. l. 6. c. 11. dicit, sanguinem Christi pro omnibus (quoad efficaciam) fufum fidelibus; non verò pro his qui nunquam crediderunt, nec hodie credunt, nec unquam credituri sunt, nec ad fidem per gratiam excitantem invitandi, vel invitati, prout invitantur ex Paganis, Judæis, hæreticis, & aliis infidelibus aliqui, juxta declarationem Alexandri VIII. qui merito proscriptis hanc propositionem: Paganis, Judæis, Hæreticis, aliisque hujus generis, nullum omnino accipiunt à Jesu Christo influxum; adeoque hinc recte inferes, in illis esse voluntatem nudam & inermem, sine omni gratia sufficienti. Gratia quippe illa excitans recte dicitur sufficientis Thomistico sensu.

Eodem pariter sensu S. Remigius, Magnusque Florus, cum tota Ecclesia Lugdunensi, in l. de trib. epist. Licet Apostolus de eodem Domino ac Redemptore nostro dicat: „Unus est Deus, unus Mediator Dei & hominum, Homo Christus Jesus, qui dedit semetipsum redemptionem pro omnibus; „ tamen juxta superius demonstratam fidei regulam (nota bene) recte intelligitur pro illis omnibus se redemptionem dedisse, pro quibus etiam dignatus est Mediator Dei & hominum esse. Neque enim infidelium (quoad efficaciam salutis, vel reconciliationis) Mediator est, sicut nec Advocatus,

nec Reconciliator, sed fidelium tantum. . . . ut videlicet ita accipiatur quod dictum est, „ qui dedit semetipsum redemptionem pro omnibus „, non quod omnes ejus Passione (quoad efficaciam proximè dictam) redemerit (quod utique manifestum est) sed quod nemo accipiat redemptionem, nisi in illo, & per illum. Cesset igitur hæc nova & inaudita præsumptio, ut nullus hominum, etiam impiorum, & apud inferos irrevocabiliter damnatorum fuerit, pro quo Christus (efficaciter quantum in se, prout Molinistæ prætendunt) passus non fuerit: cum pro illis solis defunctis Passione efficaciter sustinuerit, qui eum, dum in corpore viverent, fideliter venturum, & mundum suam Passione redempturum crediderunt, vel ad credendum per gratiam excitantem ut supra invitati fuerunt. Hoc itaque est Catholicum, hoc fidei Ecclesie ab initio commendatum.

Hæc concinit Lupus Servatus, S. Remigii synchronus, verbis supra relatis addens: Ut enim absolute & efficaciter salvos fieri vult omnes quicumque salvantur; ita redimi omnes quicumque redimuntur. Non autem absolute & efficaciter salvantur omnes; nec verò redimuntur. Non itaque, absolute, & quoad efficaciam, vult salvari aut redimi alios omnes, nisi qui redimuntur & salvantur.

Hinc Concilium Valentinum III. cap. 4. 574. damnavit quatuor Carthagica Capitula, specialiter tertium, quod Deus omnes sine exceptione absolute & efficaciter velit salvare. Et quartum, quod Christi sanguis efficaciter effusus sit pro illis impiis, qui à mundi exordio usque ad Passionem Domini aeternâ punitione puniti sunt. Damnavit (inquam) Capitula ista propter inutilitatem, vel etiam nocivitatem, & errorem contrarium veritati.

Eadem Capitula damnavit anno 859. Concilium Lingonense, cujus Canones Concilium Tullense, eodem anno ex duodecim Provinciis congregatum, acceptavit, adoptavitque. Eisdemque velut Ecclesie, Conciliique legitimi decisiones, Baronius ad annum 855. alique Ecclesiastici Historici, sicut & Theologi Catholici passim referunt.

Cum laudatis Patribus, & Conciliis, Concilio Tridentino supra etiam relato concinentibus, Dionysius Carthusianus in 1. epist. Joan. ad illa verba: Ipse est propitiatio pro peccatis nostris; non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi: pro vitiis (inquit) universi generis humani sufficienter; quamvis pro solis electis efficienter. Humanitas enim Christi ex unita sibi deitate, habuit idoneitatem satisfaciendi quodammodo infinitam. Ex eminentia quoque virtutum quas habuit, ineffabilem habuit efficaciam promerendi ac reconciliandi, tametsi voluntate absolutâ non oraverit, nec merita sua obtulerit pro salute reprobatorum, ut dicit ad cap. 17. Joan.

Similiter Catechismus Romanus p. 2. c. 4. n. 20. de verbis illis consecrationis Calicis PRO VOBIS & PRO MULTIS dicit, quod pertinent ad

Passionis fructum atque utilitatem declarandam. Nam si ejus virtutem inspiciamus, pro omnium salute sanguinem à Salvatore effusum esse, fatendum erit: si verò fructum, quem ex eo homines perceperint, cogitemus, non ad omnes, sed ad multos tantum eam utilitatem pervenire facile intelligemus. Cum igitur PRO VOBIS dixit, eos qui aderant, vel delectos ex Judæorum populo (quales erant Discipuli, excepto Juda) quibuscum loquebatur, significavit. Cum autem addidit, PRO MULTIS, reliquos electos ex Judæis aut Gentibus intelligi voluit.

Facultas quoque Theologica Lovaniensis in Censura assertit. 7. Molinistarum Lovaniensium, qui ex eo quòd Christus sit Redemptor omnium, inferebant quòd per ipsum dentur omnibus sufficientia auxilia, quibus resurgant à peccatis, sic habet: *Non dissimilis erat olim Massiliensium ratiocinatio; sed cui sic respondendum: Christus Redemptor est omnium quoad pretii pro omnibus oblatis sufficientiam: quia merito sanguinis ejus omnes à peccatis liberari possent, si crederent. Non est autem Redemptor omnium secundum efficaciam: quia non omnibus per eum datur ut credant. Ut enim infidelis credat, præter prædicationis beneficium, necessarium est gratiæ specialis donum, quo fiat ut prædicationi consentiat.*

Similiter Facultas Theologica Duacensis in Censura ejusdem assertionis: *Hinc argumento Massiliensium (quod idem & Fausti fuit) responsum est jam olim à Prospero in hunc modum: quoad magnitudinem & potentiam pretii, &c. ut supra. Sufficientia ergo, quam postulat generalis Redemptio, in pretio sanguinis Christi est; non autem in auxilio omnibus collato, ut prædicationis objectio. Nam alioquin etiam parvulis, quibus per Baptismum succurri non potuit, tale auxilium tribuendum erit; aut certe dicere oportebit, non pro illis Christum se dedisse in redemptionem; & ita non pro omnibus.*

Ita etiam Eminentissimus Cardinalis de Laurea Opusc. 2. c. 11. n. 164. ubi dicit, quòd Christus quidem pro omnibus mortuus est; sed circa hoc distinctio Theologorum de Christi passione & morte pro omnibus, applicata efficaciter vel sufficienter; necessario admittenda est. Et n. 184. *Reprobi per Christi passionem & mortem... fuerunt soluti & liberati sufficienter quantum ad solutionem pretii superabundantis & infiniti... Non alio modo Patres salvant quòd Christus sit Redemptor omnium, tam electorum, quam reproborum, nisi quia passione ac morte sua meruit media, quibus applicatis homines liberari possent à potestate demonis; & qui non adhibent illa, non liberantur. Ergo magnum istud beneficium attulit reprobis. Denique omnes Theologi (inquit) ac Patres sacra Scriptura Interpretes hoc modo... declarant Christum pro omnibus & singulis hominibus mortuum, & omnes redemisse.*

Ita denique Schola tota S. Augustini, tota quoque Schola S. Thomæ, ut constat ex ar-

ticulo quinto infra proferendo. Et consentiunt veteres à Societate Theologi, Cardinalis Bellarminus, uti Facultas Lovaniensis testatur in Præfatione Censuræ suæ, Cardinalis Toletus in cap. 17. Joan. Theodorus Pelanus in lib. de satisfactione nostra sect. 10. Pererius disp. 13. in cap. 3. Joan. Suarez in 3. p. q. 19. disp. 41. sect. 2. Ribera in cap. 17. Joan. Franciscus Mendoza in Viridario sacr. & prof. erudit. p. 118. edit. Colon. Nicolaus Serrarius in 1. Joan. 2. Unius Peltani verba referam: *Certo statuendum est (inquit) Christum Dominum uno quidem modo Salvatorem & Servatorem esse omnium; alio autem modo non omnium, sed multorum tantum, vel aliquorum; hoc quidem secundum efficientiam; prius verò secundum pretii magnitudinem & sufficientiam, voluntate generali & antecedente Christi pro omnibus ex generali in omnes proximos suos charitate oblatum ut supra. Hinc autem inferri non potest gratiam sufficientem, Molinistico præsertim sensu, omnibus conferri; nec id ipse censuit; imò ibidem expressè addit, secretà aterni Patris electione fieri, ut economie Christi fructus effectusque quibusdam clementer conferatur; aliis iusto judicio subtrahatur, quemadmodum id varii infantium casus minimè obscure nobis ostendunt.*

Nemini autem durum appareat (ait Lemos ubi supra) quòd... non dentur omnibus generalia auxilia ad salutem; nec sententiam precipites, quousque nostram sententiam, argumentaque in probationem illius deducta, ex professo circa hoc expendere: *vixis enim omnibus tunc poterit formare judicium. Timeo namque cum S. Augustino & Prospero, ne dum prætextu pietatis omnibus contendimus dari gratia generalia auxilia, ipsa ponamus natura debita. Et quidem argumentum de parvulis decedentibus absque auxilio gratiæ ipsis sufficienter applicato, quo triumphavit Augustinus, magnum est, & quid in hac causa tenendum sit, satis aperte demonstrat.*

Sed quidquid de hoc sit, judicet universus Orbis Literarius, judicet S. Sedes, cujus judicio ac correctioni omnia dicta & dicenda submitto, quid censendum sit de nonnullis Molinianæ factionis hominibus, quos non pudet velut Calvinistas, velut Jansenistas, velut hæreticos palam traducere ac diffamare, v.g. Authorem & Approbatorem libri inscripti: *Fides & innocentiæ Cleri Hollandici, vindicata adversus libellum famosum, cui titulus: Memorialia circa Fansenisimam in Hollandia progressum. Quem librum absque præjudiciis legenti constabit mortem Christi pro salute omnium in eo constanter propugnari, ad sensum quo à SS. Patribus, præsertim Augustino & Prospero, necnon à Concilio Tridentino, aliisque Conciliis, atque à S. Thomæ, à Facultate Theologica Lovaniensi & Duacensi, à tota Schola S. Augustini, & S. Thomæ, aliisque Theologis toto hoc capite laudatis sustinetur, exponiturque. Hoc (inquam) manifestè*

festè conſtabit legenti librum illum, tum in iis quæ ex ipſo protulimus cap. 26. tum in iis quæ eodem in libro habentur pag. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 52. 70. 110. 123. 125. 126. 201. 202. 206. 210. 213. & ſeqq. calumnioſam proinde eſſe criminationem illam, in Sanctoſque illos, Concilia, & Theologos redundantem, & adeò calumnioſam, ut Author & Approbatores libri illius de Moliniſtis illis merito conqueri poſſint, ſicut D. Proſper olim conqueſtus eſt de Pelagianis Semipelagianisque, adverſus quos Catholicam fidem ex *Apoſtolica Sedis auctoritate* defendebat: *Quidam* (inquit in Præſatione Reſponſionum ad Objeciones Vincentianas) *chriſtiana ac fraternæ charitatis oblii, in tantum exiſtimationem noſtram quoquo modo ſtudent ledere, ut ſuam ſe evertere nocendi cupiditate non videant. Contextunt enim, & qualibus poſſunt ſententiis comprehendunt ineptiſſimarum quarundam blaſphemiarum prodigioſa mendacia; eaque oſtendenda & ingerranda multis publicè privatimque circumferunt; aſſerentes talia in noſtro eſſe ſenſu, qualia diabolico continentur indiculo ſuo. Quæ falſò in nos ad excitandam invidiam jaſtitari, facilè & ſufficienter ſubſcriptione unius probaremus anathematis blaſphemiarum illarum, niſi malignitas eorum, qui ſe gravari putant, ſi de nobis benè ſentiantur, ipſam ſubſcriptionis noſtræ brevitateſ ſuſpectam eſſe habitura. Unde ne hujus querela inveniretur occaſio, neceſſarium convenienſque credidimus, ut ſive ad calumniantium animos mitigandos, ſive ad eos, quorum auribus tale aliquid inſonuit, inſtruendos, quantum adjuvante Domino fieri potuit, plene lucidèque pandamus, quid de obſectis propoſitionibus juſticiemus. Quòd ſi prolixius id præſtiterimus, ad id nos compulſit partim calumniantium importunitas, partim juſtæ deſenſionis neceſſitas.*

CAPUT XXIX.

Nulla præcepta Dei, juſtis volentibus & conantibus, ſecundum præſentes quas habent vires, impoſſibilia ſunt, nec deest gratia, quæ poſſibilia ſiant. Imò nulla Dei præcepta impoſſibilia ſunt juſtis, etiam non volentibus nec conantibus, &c. ſed velle & conari negligentibus, vel de ſe præſumentibus, tameſi doctrina Sanctorum ſit, quòd gratia actualis, ad vincendam de factò tentationem neceſſaria, ſalvâ præceptorum poſſibilitate, ipſis ſubinde ad tempus ſubtrahatur.

176 **E**tiam hîc Janſeniſimum inſclamant Moliniſtæ, ſimiles utique ictericis; nam quemadmodum iſti ſufflavum colorem, ſic illi Janſeniſimum ubique vident, ubi Molinianas novitates ſuas conſutatas vident. Etiam proinde hîc calumniantur, non ſine injuria Salvatoris, Conciliorum & Patrum, uti proximè videbitur. Itaque quòd nulla Dei mandata juſtis volentibus & conantibus, ſecundum præſentes

Tom. I.

quas habent vires, impoſſibilia ſint, veritas eſt fidei, à Concilio Tridentino, necnon ab Innocentio X. Alexandro VII. & Clemente XI. definita. Et quomodò juſtis volentibus & conantibus, ſecundum præſentes quas habent vires, aliqua Dei præcepta forent impoſſibilia, cum ne quidem impoſſibilia ſint peccatoribus, etiam excæcatis & obduratis, omnique gratiâ, tam habituali, quàm actuali deſtitutis? Juſti verò volentes & conantes, ſecundum præſentes quas habent vires, neutrâ gratiâ deſtituuntur; imò adeſt ipſis utraque gratia, dans poſſe magis proximum eo quod in dictis eſt peccatoribus. Adeſt imprimis gratia habitualis, quæ juſti ſunt, per quam, & virtutes inſuſas habet homo ſufficientem virtutem in actu primo, quæ poſſit ſervare omnia mandata, inquit Alvarez Reſp. l. 3. c. 5. n. 20. id probans ex doctrina S. Thomæ 1. 2. q. 109. Et probari etiam poteſt ex q. 106. a. 2. ibidem, ubi dicit quòd *lex nova, quantum eſt de ſe, ſufficienter auxiliium dat ad non peccandum.* Lex autem nova, ut a. 1. dicit, eſt principaliter ipſa gratia Spiritûs ſancti in corde fidelium ſcripta, ad 2. addens quòd ſit aliquid inditum homini, quaſi naturæ *ſuperadditum gratiæ donum... adjuvans ad implendum mandatum*, ſive quaſi virtus gratuita naturæ ſuperaddita, in genere habitualis doni ſufficienter adjuvans; quantum ad ſufficientiam operativæ virtutis, ut loquitur q. 109. a. 2. Unde ad operandum bonum non indiget homo aliâ ſibi inditâ operativâ virtute, eſi indigeat *auxilio Dei moventis*, ſine quo bonum operari non poteſt. Ideò verò dat poſſe mandata ſervare; quia naturam ſanat, ipſamque elevat ad producenda opera promerentia vitam æternam, datque juſtis ut poſſint à peccatis omnibus mortalibus abſtinere, prout idem S. Doctor tradit ibidem a. 3. 5. & 8. ubi dicit, quòd *per eam mens habitualiter ſubditur Deo, & in eo conſtituit ſinem ſue voluntatis.* Præter gratiam habitualem, adeſt etiam juſtis, volentibus & conantibus, &c. gratia actualis, per quam volunt & conantur operari bonum. Quid eſt enim gratia actualis voluntatis, niſi bona voluntas, bonusque conatus? Non deest ergo juſtis gratia, quæ Dei mandata ſervare poſſint.

Sed ne juſtis quidem velle & conari negligentibus, de ſeque nonnihil præſumentibus, quamdiù juſti ſunt, gratia deest, quæ mandata ipſis poſſibilia ſint. Per gratiam quippe & charitatem habitualem, aliasque virtutes inſuſas, individuas ipſius comites, virtutem habent in ſuo genere (habituaſis utique doni) ſufficientem ad ea ſervanda, prout ex S. Thoma proximè vidimus, & ſuprà n. 20. diximus; tameſi ad virtutem illam ſeu potentiam cum actu conjungendam, juxta Scripturam, Concilia & Patres, præter eam neceſſaria ſit gratia actualis, uti contra Arrubalem die 2. Januarii 1603. in Congregatione de Auxiliis, coram Clemente VIII. Thomas de Lemos egregiè ſuſtinuit. Unde 9. No-

O o o